

HISTORIA –
FUNDAMENTY
WSPÓŁCZESNOŚCI

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do historii dla szkoły podstawowej. Zakres podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Strona redakcyjna

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Witkowska

Recenzja merytoryczna – dr Danuta Koper

Agnieszka Szawan-Paras

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć/lekcji

Droga ku wojnie – geneza II wojny światowej

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

klasa 3/45 minut

Cele

Po lekcji uczeń:

- przedstawia przyczyny wybuchu II wojny światowej
- wyjaśnia wpływ polityki hitlerowskich Niemiec na rozbijanie systemu wersalskiego
- charakteryzuje politykę appeasementu
- wyjaśnia genezę paktu Ribbentrop-Mołotow i przedstawia jego postanowienia.

Metody/Techniki/Formy pracy

metaplan

Środki dydaktyczne

wykład, rozmowa nauczająca, praca z podręcznikiem, schemat metaplanu

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Nauczyciel przedstawia „na co bezu”, mogą one zostać sformułowane następująco:

1. Polityka wewnętrzna Hitlera prowadząca do łamania postanowień traktatu wersalskiego.
2. Agresja Hitlera w latach 1936-1939.
3. Polityka mocarstw wobec III Rzeszy.

Podczas rozmowy nauczającej nauczyciel odwołuje się do wiedzy uczniów o III Rzeszy.

Zwraca uwagę na ideologiczne aspekty wybuchu wojny: przede wszystkim hasła „przestrzeni życiowej dla Niemców” postrzeganych jako „rasa panów” i występowanie przeciwko porządkowi wersalskiemu. Następnie przedstawia kolejne kroki łamania przez Hitlera postanowień wersalskich i bezradność Ligi Narodów.

Ucniowie zapoznają się z fragmentami podręcznika: jedna grupa z fragmentem dotyczącym wojny w Hiszpanii, druga z fragmentami dotyczącymi Anschlussu Austrii i kwestii Sudetów.

Ucniowie odpowiadają na pytania nauczyciela: kiedy nastąpiło włączenie Austrii do III Rzeszy? Jakie reakcje to spowodowało? Jak Hitler argumentował żądanie Sudetów od Czechosłowacji? W jaki sposób tę kwestię rozwiązano? Jakie było stanowisko mocarstw wobec żądań Hitlera. (Warto w tym momencie przytoczyć krytyczne słowa W. Churchilla: „Mieli do wyboru wojnę albo hańbę. Wybrali hańbę, a wojnę i tak będą mieli”.)

Po omówieniu zagadnień, które ucniowie opracowali samodzielnie, nauczyciel przy pomocy wykładu uzupełnia informacje o kolejnych krokach Hitlera.

Następnie przedstawia schemat metaplanu i uczniowie wspólnie starają się uzupełnić wszystkie części, czyli:

1. Odpowiedzieć na pytanie jak było, czyli odtworzyć przebieg wydarzeń.
2. Odpowiedzieć na pytanie: jak powinno być, czyli sformułować takie założenia, dzięki którym udałoby się zachować pokój.
3. Odpowiedzieć na pytanie dlaczego nie było tak jak powinno, czyli przedstawić przyczyny wybuchu wojny.
4. Uzupełnić ostatnią część tabeli zatytułowaną wnioski.

Komentarz metodyczny

Metoda aktywizująca pojawia się w ostatniej fazie lekcji, kiedy uczniowie zapoznali się już z wydarzeniami, których ocenę pogłębią. Jest to zadanie przede wszystkim dla uczniów zdolnych, wykazujących duże umiejętności analizy historycznej.

Nauczyciel powinien docenić aktywność uczniów podczas lekcji.

Przykładowy schemat metaplanu Droga ku wojnie

Jak było?	Jak powinno być?
<p>Hitler łamał postanowienia traktatu wersalskiego</p> <p>Państwa zachodnie ustępowały wobec kolejnych żądań Hitlera</p> <p>Miał poparcie społeczne, bo wyprowadził Niemcy z kryzysu</p> <p>Pakt Ribbentrop-Mołotow</p>	<p>Liga Narodów powinna powstrzymać Hitlera</p> <p>Państwa zachodnie powinny zareagować na łamanie zasad</p> <p>Należało zapobiegać współpracy państw totalitarnych</p>
Dlaczego nie było tak jak powinno?	Wnioski
<p>Liga Narodów nie miała narzędzi, żeby powstrzymać Hitlera</p> <p>Państwa zachodnie nie szanowały suwerenności państw Europy środkowej (Czechosłowacji)</p> <p>Niemcy były bardzo osłabione wielkim kryzysem i dlatego NSDAP zwyciężyła</p>	<p>Powinna powstać organizacja skuteczna w obronie pokoju</p> <p>Należy zapoczątkować współpracę między państwami, a zakończyć rywalizację</p> <p>Bronić demokracji, pomagając tym państwom, gdzie jest zagrożona</p>